

prof. Herencsár Viktória, ArtD.

Újévi Cimbalomkoncert a Besztercebányai Művészeti Akadémia fennállásának 25. évfordulója emlékeztetőre

A Budapesti Szlovák Intézet igazgatónöje, Ildikó Šipošová felkérésére szerveztem Újévi Nemzetközi Cimbalomkoncertet 2023. január 17-én a Budapesti Szlovák Intézetben. Az újévi koncert témájául az újévi táncos hangulat mellett a zenei évfordulókra való megemlékezést választottam és így válogattam össze a zeneműveket is. Mivel a Besztercebányai Művészeti Akadémia fennállásának 25. évfordulóját ünnepelte 2022-ben, ezzel egyidőben az akadémia cimbalom tanszakjának 25. évfordulóját és az ottani tanításomnak szintén 25 éves évfordulóját, közreműködőként az Akadémia cimbalom tanszékének tanárait, volt és jelen diákjait választottam. Így fellépett rajtam kívül kollégám, volt növendékem Mgr. Art Martin Budinský, ArtD., aki az akadémiai oktatás mellett a Besztercebányai Ján Levoslav Bella Konzervatórium tanára és a Szlovák Cimbalom Szövetség elnöke, kollégája, szintén volt tanítványom Mgr. Art Jan Šufliarský, aki a Besztercebányai Konzervatórium mellett több zeneiskola tanára és vezetőségi tagja a Szlovák Cimbalom Szövetségnek. Jelenlegi tanítványaim közül Lizaveta Hlazava, belorusz és Andrii Kovstuniak, ukrán növendékem közreműködött a koncerten. A koncerten megszólaló „Viktoria” modell cimbalmok, melyet Pavel Všíanský cseh mester készített az én instrukcióim szerint, születésének 20 éves évfordulóját ünnepelte 2022-ben. A programba szóló és kamarazenei műveket válogattam, amik valamilyen módon kötődnek évfordulókhoz, természetesen figyelembe véve az újévi hangulatot. A műsort Johann Valentin Rathgeber 18. századi német muzsikusként két pásztor tánca,

eredeti cimbalom darabok nyitották, melyet két volt növendékemmel, Martin Budinskýval és Jan Šufliarskýval adtunk elő.

Én a dallamot kisméretű cimbalmon játszottam, olyanon, melyet a 17. 18. században is használtak, csak pedálrendszer nélkül.

Ezt a zeneművet eredetileg csembaló kísérte, ezúttal két cimbalom helyettesítette a kísérő hangszeret.

Ezt követte Carlo Monza 18. századi olasz zeneszerző cimbalomra – olasz nevén saltérióra - és basszus kíséretre írt G-dúr szonátája, melyet Lizaveta Hlazava a belorusz cimbalmon, a cimbalkyn játszott kísérettel. Ezután megemlékezve Allaga Géza, a cimbalom iskolájának és irodalmának alapítója halálának 110. évfordulójáról Martin Budinskýval a szerző magyaros hangulatú cimbalom duóját adtuk elő. 2022-ben volt a romantika egyik híres hegedűművészenek, Niccolò Paganini halálának 240. évfordulója. Martin Budinský ennek emlékére a 24. capricciojának Valeriu Luta moldáviai cimbalomtanár által cimbalomra készített átíratát adta elő. Bartók Béla zeneszerzőnk nem csak magyar, hanem a környező országok népzenejét is gyűjtötte, majd feldolgozta, köztük szlovák népdalokat is. A Gyermekeknek c. zongorára írott sorozatában sok szlovák népdal feldolgozás található, melyek közül Martin Budinskyval a IV. kötetben található Rapszódia kompozíciót adtuk elő két cimbalmon.

Majd Bohdan Kotiuk ukrán zeneszerző 2. Rapszodiáját hallhatta a közönség ukrán növendékem Andrii Kovstuniak előadásában.

Ebben az évben lesz Szlovákia egyik leghíresebb zeneszerzője Eugen Suchoň születésének 115., halálának 30. évfordulója. Ebből az alkalomból választottam Danza Slovacca zongorára írt darabját, melynek zenekari átíratát a zeneszerző zenekari ciklusába is belerakott. A zongora változatot átírtam három cimbalomra, amit Martin Budinskyval és Jan Šufliarskyval adtunk elő.

A következő zenemű szerzőjének születésnapjáról a tavalyi évben emlékezett meg Belorusszia. idén pedig halálának 55 évfordulójára emlékeznek majd. Iosif Zhinovich népzeneész volt és nagy szerepet játszott Belorusszia zenei életében. Kompozíciói közül Lizveta Hlazava belorusz tanítványom Belorusz tánc kompozícióját mutatta be a belorusz cimbalmon.

Ahogy Iosif Zhinovich Belorussziában a népzenejével, úgy Mikulaš Schneider-Trnavský Szlovákiában népzenei ihletésű kompozícióival vált híressé. Idén lesz halálának 65. évfordulója. Dalai közül az újévi hangulathoz választva szólalt meg az egyik Galda Levente énekes előadásában, melynek címe „Hej, už som všetko prepil!”, vagyis „Hej, már mindent megittam!”, melynek zongora kíséretét én írtam át cimbalomra.

Természetesen kortárs szlovák zeneszerző kompozíciót is hallhatott a közönség, melynek hangulata az újévi ünnephez kapcsolódott. Peter Jantošciak Bagately pre dva cimbaly – Bagatellek két cimbalomra művéből szólalt meg 5 táncos rész Martin Budinský és Jan Šufliarský előadásában. A koncert végén két saját szerzeményem is elhangzott előadásomban, az Arirang és a Páros tánc. Végezetül az eddigi újévi koncertjeink szokásához híven az örömmel a közönség is bekapcsolódott énekléssel. Erre az alkalomra készítettem egy Újévi dalt, melynek szövegét és dallamát is én komponáltam. Ezt adtuk elő közösen.

A teltházas koncertnek nagy sikere volt, minden egyes produkciót nagy tapsal fogadott a közönség. A koncert után sokan gratuláltak növendékeimhez és sajnálattal konstatálták, mint minden alkalommal, amikor növendékeim játszanak, hogy kár, hogy nem Magyarországon tanítok.

